

ŽELIM ZNATI

**KAKO DOLAZI DO
SUDSKOG POSTUPKA**

www.jagvillveta.se

SADRŽAJ

ŠTA JE SUDSKI POSTUPAK? 6

PUT DO SUDSKOG POSTUPKA 7

DA LI SE MORA POJAVITI
NA SUĐENJU? 8

KO UČESTVUJE U
SUDSKOM POSTUPKU? 9

MOŽE LI SVAKO KO ŽELI SLUŠATI
SUĐENJE? 11

AKO STRAHUJETE OD OPTUŽENOG 11

NAKNADA 12

**PODRŠKA I POMOĆ ZA VRIJEME
SUDSKOG POSTUPKA 14**

OSOBA ZA PODRŠKU SVJEDOCIMA I
OŠTEĆENIMA 14

OSOBA ZA PODRŠKU 14

POMOĆNIK OŠTEĆENE STRANKE 15

POSEBAN ZASTUPNIK ZA DJECU 15

KO GDJE SJEDI U SUDNICI? 16

**KAKO FUNKCIONIRA SUDSKI POSTU-
PAK? 18**

SUDSKI POSTUPAK POČINJE 19

ISPITIVANJE OŠTEĆENOG 20

SUDSKI POSTUPAK SE
NASTAVLJA 22

SAŽETAK 25

NAKNADA SUDSKIH TROŠKOVA 25

SUDSKI POSTUPAK SE ZAVRŠAVA 26

AKO SE PRESUDA IZRIČE
DIREKTNO 26

AKO SE PRESUDA IZRIČE
NAKNADNO 27

PISMENA PRESUDA 27

ŠTA SE POTOM DOGADA? 28

VIŠE INFORMACIJA? 29

Osoba pozvana učestvovati u sudskom postupku može se osjećati nervozno i uznemireno - možda je ovo prvi odlazak na sud. Ukoliko znate šta se događa prije, za vrijeme i na kraju sudskog postupka, možda ćete se osjećati bolje.

Ova brošura se bavi tokom sudskog postupka, i namjenjena je pružanju pomoći prije sudskog postupka. Brošura obrađuje različite dijelove jednog sudskog postupka, kao i ono šta se očekuje od osoba koje u njemu učestvuju.

Više o toku sudskog postupka, pronaći ćete na web strani **www.rattegangsskolan.se**. Tu možete vidjeti film o jednom sudskom postupku i čuti učesnike kako govore o svojim različitim zadacima.

Za osobu koja je bila izložena krivičnom djelu, to može biti teško iskustvo. Više o pomoći koju možete dobiti, kao i o pravima koja imate, možete pročitati na **www.jagvillveta.se**

ČEMU JE NAMJENJENA OVA BROŠURA?

OPTUŽENI

Osoba za koju se sumnja da je počinila krivično djelo, naziva se optuženi.

SUD ISPITUJE OPTUŽNICU

Sud odlučuje da li osumnjičeni treba biti osuđen za krivično djelo.

GLAVNA RASPRAVA

Druga riječ za sudski postupak.

ŠTA JE SUDSKI POSTUPAK?

Sudski postupak je zasjedanje suda gdje se treba donijeti odluka o tome da li osumnjičeni za krivično djelo treba biti osuđen ili ne. To se naziva ispitivanjem optužnice od strane suda. Ukoliko sud zaključi da je osumnjičeni kriv za počinjeno krivično djelo, donosi se odluka i o tome kakvu će kaznu on ili ona dobiti.

U Švedskoj postoje tri nivoa sudova pred kojima se odvija sudski postupak, to jest koji pokreću sudski postupak zbog sumnje da je počinjeno krivično djelo.

prvostepeni sud
drugostepeni sud
vrhovni sud

Ova brošura se bavi sudskim postupkom pred prvostepenim sudom, onim sudom pred koji prvo ide krivično djelo, odnosno koji prvi pokreće sudski postupak za krivično djelo. Do sudskog postupka pred drugostepenim ili vrhovnim sudom doći će samo ukoliko se na odluku prvostepenog suda uloži žalba. Sudski postupak se zove i glavnom raspravom. Osobe uključene u krivično djelo, na primjer svjedoci i osoba koja je bila žrtva krivičnog djela, dobivaju poziv na sud kako bi govorile o događaju kojim se sudski postupak bavi.

PUT DO SUDSKOG POSTUPKA

Osoba koja je bila žrtva krivičnog djela (oštećeni) ili je bila svjedok krivičnom djelu može biti pozvana pred sud. Tada dobiva pismo sa pozivom na adresu stanovanja. U pozivu stoji da se mora pojaviti na suđenju. Svi koji su pozvani, moraće pred sudom pričati o krivičnom djelu.

Prije sudskog postupka, policija obavlja predistražni postupak. Ukoliko je riječ o krivičnom djelu čije su žrtve djeca, predistražni postupak uvijek vrši državni tužilac. Prilikom predistražnog postupka, policija ili državni tužilac ispituju osumnjičenog. Policija obično ispituje i druge osobe koje mogu imati informacije o krivičnom djelu, na primjer oštećenog

ili svjedoke koji su nešto vidjeli ili čuli. Kada je predistražni postupak završen, državni tužilac donosi odluku o tome hoće li protiv osumnjičenog biti podignuta optužnica ili ne. Ukoliko tužilac smatra da postoji dovoljno dokaza na temelju kojih bi sud trebao moći osuditi osumnjičenog, državni tužilac podiže optužnicu. To znači da će doći do sudskog postupka.

OŠTEĆENI

Osoba koja je bila izložena krivičnom djelu, u sudskom postupku se naziva oštećeni.

PREDISTRAŽNI POSTUPAK

Istraga policije u vezi s krivičnim djelom.

OPTUŽNICA

Zahtjev državnog tužioca da sud određenu osobu osudi za krivično djelo.

DRŽAVNI TUŽILAC

Dužnost državnog tužioca je dokazati da je optuženi počinio krivično djelo. Tužilac treba, također, opisati krivično djelo i predstaviti dokaze pred sudom.

DA LI SE MORA POJAVITI NA SUĐENJU?

Ko dobije poziv, mora se odazvati. To je važno budući da su sve izjave potrebne kako bi prvostepeni sud mogao donijeti odluku. Ukoliko se razbolite ili se iz nekog drugog razloga ne možete pojaviti, o tome morate na vrijeme obavijestiti sud prije početka sudskog postupka. O tome je li razlog nedolaska prihvatljiv, odlučuje sud.

Ukoliko ne dođete bez prihvatljivog razloga, možete biti primorani platiti novčanu svotu, takozvanu globu. Koliko se mora platiti stoji u pozivu. Isto važi i u slučaju da sud smatra da razlog zbog koga niste došli nije prihvatljiv. Na sud vas čak može prinudno dovesti policija.

Telefon prvostepenog suda naći ćete na pozivu i na **www.domstol.se**.

KO UČESTVUJE U SUDSKOM POSTUPKU?

Prilikom suđenja u prostoriji se nalazi više osoba. Obično su to:

sudija i sudije porotnici
zapisničar
državni tužilac
oštećeni
optuženi

Oštećeni u nekim slučajevima može dobiti podršku pravnog pomoćnika oštećene stranke, a optuženi obično ima branitelja kao pomoć. Osim toga, u sudskom postupku mogu se pojaviti svjedoci, vještaci i tumači.

Oštećeni i optuženi se u krivičnom postupku nazivaju strankama.

SUDIJA I SUDIJE POROTNICI SUDE U KRIVIČNOM POSTUPKU

Sud se najčešće sastoji od četiri sudije: jednog sudije pravnik koji je predsjednik sudskog vijeća i tri sudije porotnika. Predsjednik sudskog vijeća vodi glavnu raspravu i održava red u sudnici. Sudije porotnici za vrijeme glavne rasprave samo slušaju, ali potom aktivno učestvuju i zajedno s predsjednikom sudskog vijeća donose odluku da li će osumnjičeni biti osuđen za krivično djelo. U pojedinim slučajevim događa se da predsjednik sudskog vijeća sam donosi presudu.

ZAPISNIČAR BILJEŽI ŠTA SE DOGAĐA

Zapisničar bilježi sve što se događa prilikom sudskog postupka i vodi računa o tehničkoj opremi kojom se prave snimke saslušanja.

DRŽAVNI TUŽILAC TREBA DOKAZATI DA JE OPTUŽENI POČINIO KRIVIČNO DJELO

Dužnost državnog tužioca je dokazati da je optuženi počinio krivično djelo. Tužilac treba pred sudom, također, opisati krivično djelo i predstaviti dokaze.

OŠTEĆENI JE OSOBA KOJA JE BILA ŽRTVA KRIVIČNOG DJELA

Osoba koja je bila žrtva krivičnog djela se naziva oštećeni.

OPTUŽENI JE OSOBA OSUMNJIČENA DA JE POČINILA KRIVIČNO DJELO

Osoba osumnjičena da je počinila krivično djelo zove se optuženi.

POMOĆNIK OŠTEĆENE STRANKE POMAŽE OŠTEĆENOM

Osoba koja je bila izložena teškom krivičnom

djelu, može dobiti pomoć od osobe, pravnika po obrazovanju, a koja se zove pomoćnik oštećene stranke.

ADVOKAT BRANITELJ POMAŽE OPTUŽENOM

Optuženi može imati branitelja, koji će mu pomoći iznijeti svoju verziju onoga što se dogodilo. Advokat optuženog se zove advokat branitelj ili samo branitelj.

I DRUGE OSOBE MOGU BITI UČESNICI U SUDSKOM POSTUPKU

U glavnoj raspravi mogu učestvovati osobe koje pomažu stvaranje jasne slike događaja. To mogu biti svjedoci koji su vidjeli ili čuli šta se dogodilo. Svjedok pred sudom treba pričati o onome što je vidjeo ili čuo i odgovarati na pitanja državnog tužioca i advokata branitelja.

Ponekad se u sudnici pojavljuju i vještaci. To su razne vrste eksperata, na primjer liječnici koji iznose svoje mišljenje o različitim ozljedama nanesenim žrtvi krivičnog djela. Ako neko ne govori švedski, prilikom suđenja je prisutan tumač.

MOŽE LI SVAKO KO ŽELI SLUŠATI SUĐENJE?

Glavna rasprava je obično javna. To znači da svako ko želi može doći u sudnicu i slušati suđenje. Ukoliko se sudski postupak bavi posebno osjetljivim događajima, ili ukoliko se ispituje osoba mlađa od 15 godina, sud može odlučiti da samo određene osobe mogu ostati u sudnici. To se zove suđenje zatvoreno za javnost. Osobe koje sjede i slušaju suđenje zovu se publika.

AKO STRAHUJETE OD OPTUŽENOG

Ako se oštećeni ili svedok plaše susreta sa optuženim, postoji mogućnost čekanja u sopstvenoj sobi dok suđenje ne počne. Ako je nekome teško govoriti u prisustvu optuženog, sud može donijeti odluku da optuženi napusti sudnicu prilikom ispitivanja. Optuženi sluša ispitivanje preko razglasa. To se naziva praćenje saslušanja.

Ukoliko se ne usuđujete pričati o svemu što se dogodilo dok je optuženi u sudnici, važno je na vrijeme se obratiti sudu i to reći.

OTVORENO SUĐENJE

Svako ko želi može doći u sudnicu i slušati suđenje.

ZATVORENO ZA JAVNOST

Odluka da samo određene osobe mogu ostati u sudnici.

NAKNADA

Postoje tri vida naknade koju osoba koja je bila izložena krivičnom djelu može dobiti:

**odšteta
naknada od osiguranja
naknada za štetu izazvanu
krivičnim djelom**

Ovaj dio brošure se bavi onime što različite vrste naknada podrazumijevaju i ko ih isplaćuje.

ODŠTETA

Osoba koja je bila žrtva krivičnog djela (oštećeni) ima pravo na naknadu koja se naziva odšteta. Odšteta jeste novac koji osoba osuđena za krivično djelo isplaćuje

oštećenom. Da bi oštećeni dobio odštetu, on ili ona to mora zahtijevati najkasnije za vrijeme sudskog postupka. Državni tužilac treba informirati oštećenog koliko sumu može tražiti. Tužilac, također, treba za vrijeme sudskog postupka iznijeti zahtjev za odštetom, ukoliko oštećeni to želi. Ako oštećeni ima pravnog pomoćnika, pomoćnik ga informira o odšteti i iznosi zahtjev za odštetom.

PRINUDNI IZVRŠITELJ MOŽE POMOĆI KOD PRISILNE ISPLATE ODŠTETE

Ako je sud donio presudu da odšteta treba biti isplaćena, sud šalje kopiju presude prinudnom izvršitelju (Kronofogden), koji pismom, nakon izvesnog vremena, kontaktira oštećenog. Oštećeni se pita želi li pomoć pri naplati odštete. Ukoliko oštećeni želi pomoć, treba poslati popunjeni obrazac prinudnom izvršitelju. Prinudni izvršitelj procjenjuje da li je počinitelj

krivičnog djela sposoban isplatiti odštetu. Ako on ili ona može isplatiti odštetu, prinudni izvršitelj će se postarati da odšteta bude isplaćena. Važno je potvrdno odgovoriti ako želite pomoć izvršitelja, kako biste, kao osoba koja je bila žrtva krivičnog djela, mogli dobiti odštetu od Državnog organa za zaštitu prava žrtava krivičnog djela.

Pomoć prinudnog izvršitelja je besplatna, osim u veoma posebnim slučajevima. Ako vas oni ne kontaktiraju, možete ih sami pozvati. Njihov broj telefona je **0771-73 73 00**.

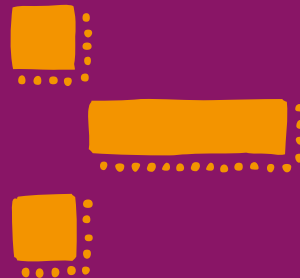
NAKNADA OD OSIGURANJA

Ako osoba koja je osuđena za krivično djelo ne može platiti odštetu, oštećeni ipak može imati pravo na novac od osiguranja. To se zove naknada od osiguranja. Oštećeni može tražiti naknadu od osiguranja od svog osiguravajućeg zavoda.

NAKNADA ZA ŠTETU IZAZVANU KRIVIČNIM DJELOM

Ako osoba koja je osuđena za krivično djelo ne može platiti odštetu i ne postoji osiguravajući zavod koji tu odštetu može isplatiti, ponekad se može dobiti novac od države. To je naknada za štetu izazvanu krivičnim djelom. Oštećeni može tražiti naknadu štete prouzročene krivičnim djelom od Državnog organa za zaštitu prava žrtava krivičnog djela.

Više informacija o naknadi možete naći na **www.brottsoffermyndigheten.se**.

OSOBA ZA PODRŠKU SVJEDOCIMA I OŠTEĆENIMA

Osoba koja odgovara na pitanja i objašnjava sudski postupak.

PODRŠKA I POMOĆ ZA VRIJEME SUDSKOG POSTUPKA

OSOBA ZA PODRŠKU SVJEDOCIMA I OŠTEĆENIMA

Svjedok ili oštećeni imaju pravo dobiti podršku i pomoć osobe koja odgovara na pitanja, objašnjava kako će sudski postupak teći i koja pomaže ljudima da dođu do prvostepenog suda. Ove osobe se nazivaju osobama za podršku svjedocima i oštećenima. Sve ove osobe prošle su obuku koja im omogućuje da pružaju dobru podršku. Osobe za podršku su potpisale obavezu čuvanja tajne. To znači da su obećale ne govoriti ono što su im svjedoci i oštećeni pričali. Osobe za podršku mogu

odgovarati na mnoga pitanja i mogu opisati kako će teći sudski postupak. Međutim, ne smiju otkrivati šta će oštećeni ili svjedoci govoriti na suđenju. U većini prvostepenih sudova postoji posebna čekaonica za oštećene i svjedoke. Ona se naziva sobom za podršku svjedocima i oštećenima. Tu se može sjediti i čekati, a da se ne sretnu druge osobe koje će biti prisutne za vrijeme sudskog postupka.

OSOBA ZA PODRŠKU

Oštećeni može sa sobom voditi nekoga koga poznaje, na primjer člana porodice ili prijatelja, kao podršku za vrijeme sudskog postupka. Ta osoba se zove osoba za podršku. Ako uz sebe imate osobu koja vam pruža podršku, možda ćete se osećati sigurnije i manje uznemireno. Osoba za podršku može, također, biti iz socijalne službe ili nekog neprofitnog udruženja.

Osoba koja dolazi kao podrška za vrijeme sudskog postupka ne treba govoriti, već samo biti prisutna kao podrška oštećenom. Osoba za podršku ne dobiva novac za dolazak na suđenje.

POMOĆNIK OŠTEĆENE STRANKE

Oštećeni ima pravo dobiti pravnu pomoć kod nekih krivičnih djela. Primjer takvih krivičnih djela su seksualna krivična djela i zlostavljanje. Pomoć pruža osoba koja se naziva pomoćnik oštećene stranke. Zadatak pomoćnika oštećene stranke je pružiti podršku i pomoć za vrijeme predistražnog postupka koji obavlja policija, kao i za vrijeme sudskog postupka. Pomoćnik oštećene stranke je najčešće advokat koji besplatno pomaže oštećenom. Ukoliko oštećeni želi, pomoćnika može dobiti već kada policija počne istraživati krivično djelo. Ukoliko neko želi dobiti pomoćnika oštećene

stranke, to treba reći policiji, državnom tužiocu ili o tome treba obavijesti prvostepeni sud.

POSEBAN ZASTUPNIK ZA DJECU

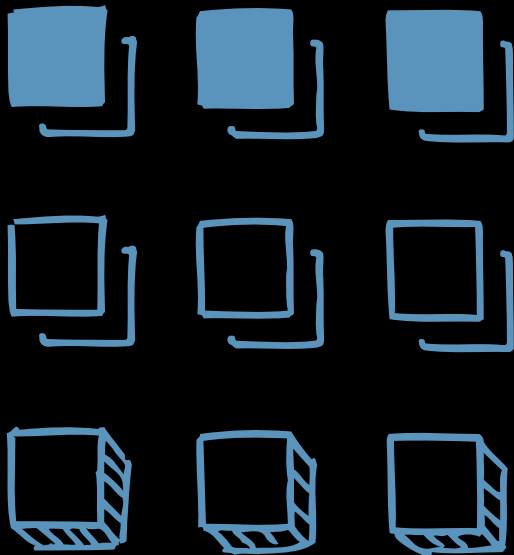
Djeci mlađoj od 18 godina je često potrebna pomoć, i mogu je dobiti za vrijeme sudskog postupka. Osoba koja pomaže djeci je najčešće osoba za pomoć oštećenom. Ako je staratelj (najčešće roditelj) osumnjičen da je počinio krivično djelo, ili ako je osumnjičeni blisko povezan sa roditeljima djeteta, dijete može dobiti posebnog zastupnika. Zastupnik će štititi prava djeteta za vrijeme predistražnog postupka i suđenja. Poseban zastupnik može, na primjer, odlučivati o tome hoće li dijete pregledati lekar, vodit će dijete na policijsko saslušanje i pomagati djetetu da zahtijeva odštetu za vrijeme sudskog postupka. Za posebnog zastupnika može se odrediti advokat, pravnik ili neko drugi ko ima određena znanja i iskustvo.

DJECA

Svi koji nisu napunili 18 godina.

STARATELJ

Osoba ili osobe koje odlučuju u ime djeteta, odnosno osobe pravno odgovorne za dijete. To su obično jedan ili dva roditelja.

KO GDJE SJEDI U SUDNICI?

Većina sudnica su nalik jedna drugoj i učesnici uvijek sjede na istim mjestima. Ova slika pokazuje gdje ko sjedi u sudnici i kako su obično raspoređeni namještaj i tehnička oprema.

SUDNICA

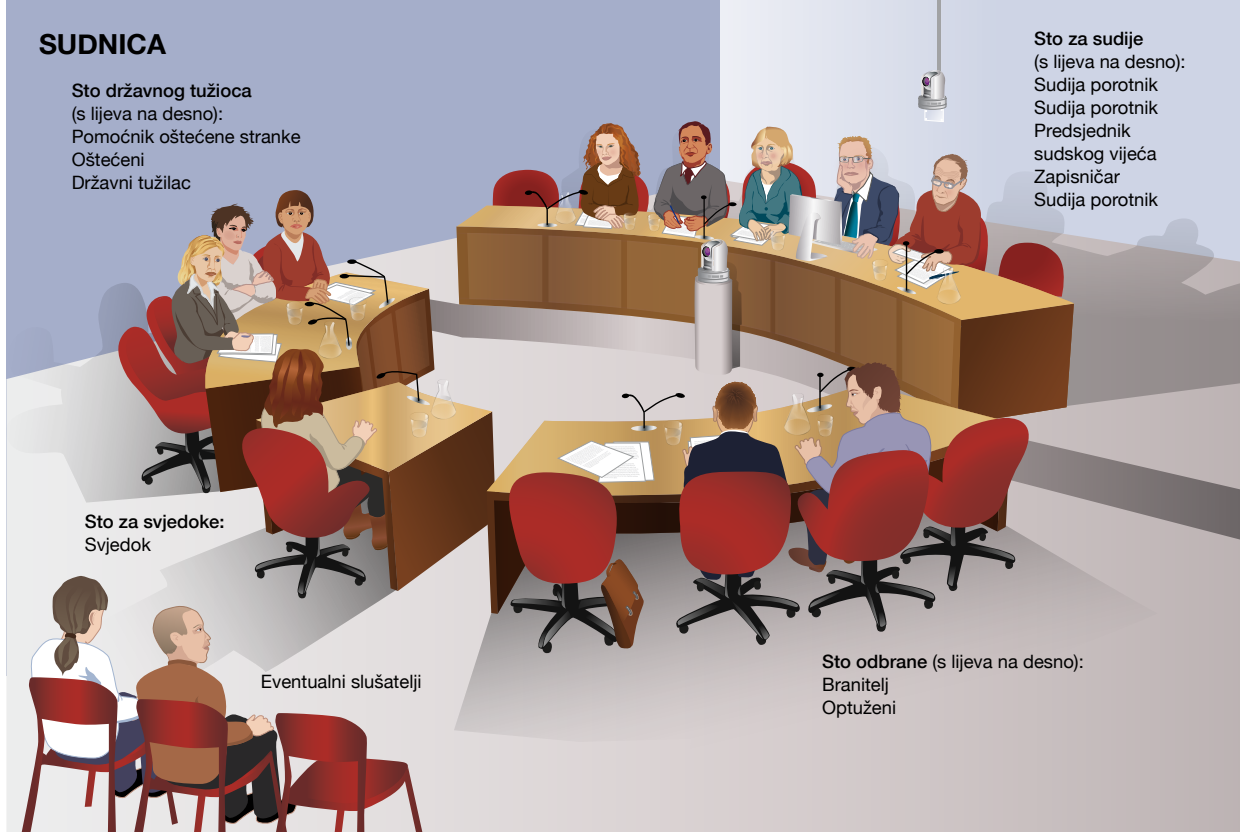
Sto državnog tužioca
(s lijeva na desno):
Pomoćnik oštećene stranke
Oštećeni
Državni tužilac

Sto za sudije
(s lijeva na desno):
Sudija porotnik
Sudija porotnik
Predsjednik
sudskog vijeća
Zapisničar
Sudija porotnik

Sto za svjedoke:
Svjedok

Eventualni slušatelji

Sto odbrane (s lijeva na desno):
Branitelj
Optuženi

GLAVNA RASPRAVA

Druga riječ za sudski postupak.

SUKOB INTERESA

To znači da postoji rizik da tužilac ili neko od sudija može biti pristrasan, na primjer biti član porodice neke od umješanih osoba.

KAKO FUNKCIONIRA SUDSKI POSTUPAK?

Ovdje je opisan tok sudskog postupka, od dolaska u prvostepeni sud, pa do završetka sudskog postupka.

KADA DOĐETE U PRVOSTEPENI SUD

Kada dođete u prvostepeni sud, na ulazu ćete naći informacije o tome u kojoj sali će se održavati suđenje. Nije potrebno prijaviti se na recepciji, već se u čekaonici čeka obavještenje preko razglasa o početku suđenja. Svjedoci ponekad u prvostepeni sud dolaze u neko drugo vrijeme, a ne u vrijeme početka suđenja. U pozivu je naznačeno vrijeme dolaska.

Kada suđenje počne, predsjednik sudskog vijeća kontrolira jesu li svi koji trebaju biti prisutni na sudskom postupku došli. Ponekad se ispitivanje obavlja telefonom i putem video linka i tada, osoba koja se ispituje ne mora biti prisutna. Ako će neko biti ispitivan telefonom ili putem video linka, to se naznačava u sudskom pozivu. Kada su svi prisutni u sali, predsjednik sudskog vijeća pita da li neko iz nekog razloga misli da glavna rasprava ne može početi. Obično ne postoje nikakve prepreke i suđenje može početi.

DA LI SE SUDSKI POSTUPAK MOŽE ODLAGATI?

Ako neko ne dođe na suđenje, suđenje može biti odloženo. Ako se odloži suđenje, novo će biti održano nekog drugog dana i tada se dobiva novi poziv. Sudski postupak se može odložiti i ukoliko postoji rizik od sukoba interesa.

SUDSKI POSTUPAK POČINJE

Kada sudski postupak počne, predsjednik sudskog vijeća će zamoliti državnog tužioca da pročita zahtjev za pokretanje sudskog postupka. Tužilac potom zahtjeva da optuženi bude osuđen za krivično djelo koje mu se pripisuje. Ako oštećeni želi odštetu, tužilac, pomoćnik oštećene stranke ili sam oštećeni treba se izjasniti o tome koliku odštetu želi. Nakon toga, predsjednik sudskog vijeća pita optuženog priznaje li ili negira krivično djelo. Predsjednik sudskog vijeća, također, pita optuženog slaže li se da isplati odštetu ako bude osuđen za krivično djelo. To se naziva prihvatanjem (slaganjem) ili osporavanjem (neslaganjem) odgovornosti za plaćanje odštete. Poslije toga, predsjednik sudskog vijeća pita optuženog želi li nešto izjaviti u vezi s iznosom koji oštećeni zahtjeva kao odštetu.

Potom, državni tužilac izlaže tužbeni zahtjev. To podrazumjeva da tužilac govori o krivičnom djelu i o načinu na koji on ili ona smatra da je krivično djelo počinjeno. Tužilac istovremeno navodi dokaze koji potvrđuju da je optuženi počinio krivično djelo. Povremeno se dešava da državni tužilac čita pismene dokaze, na primjer potvrde od ljekara koje opisuju nanete ozljede. Poslije izlaganja tužbenog zahtjeva od strane tužioca, obično advokat branitelj komentariše ono što je tužilac govorio.

ZAHTJEV ZA POKRETANJE SUDSKOG POSTUPKA

Zahtjev za pokretanje sudskog postupka je opis krivičnog djela za koje državni tužilac smatra da je optuženi odgovoran.

ZAHTIJEVATI

Iznijeti svoje zahtjeve.

OSPORAVATI

Protestirati ili prigovarati.

IZLAGANJE TUŽBENOG ZAHTJEVA

Tužilac detaljnije govori o krivičnom djelu i o načinu na koji on ili ona misli da je krivično djelo počinjeno.

ISPITIVANJE OŠTEĆENOG

Sada je vrijeme za ispitivanje oštećenog. Oštećeni će govoriti o onome što se dogodilo i čemu je bio izložen. Oštećeni ostaje sjediti na svom mjestu, pored tužioca, za vrijeme ispitivanja. Tokom ispitivanja, snimaju se i zvuk i slika, ali ono što se snimi za vrijeme sudskog postupka, nikada se ne smije pokazivati van suda.

ISPITIVANJE MOŽE BITI MUČNO

Ispitivanje oštećenog može biti detaljno. Često je potrebno da tužilac uspije dokazati da je ono što se dogodilo zapravo krivično djelo. Predsjednik sudskog vijeća treba se postarati da tužilac, advokat branitelj ili pomoćnik oštećene stranke postavljaju samo pitanja koja su povezana s krivičnim djelom. Ako neko nije siguran šta odgovoriti, ne seća se šta se dogodilo ili na neko pitanje ne želi

odgovoriti, dobro je da to kaže sudiji. Ako postane previše mučno, može se tražiti pauza od sudije.

ŠTA SE DOGAĐA PRIJE NEGO ŠTO POČNE ISPITIVANJE?

Mnogi koji trebaju govoriti o krivičnom djelu, prije ispitivanja se moraju zakleti. To znači da obećavaju da će govoriti samo istinu i da neće ništa prikrivati ili dodavati. Nije potrebno da oštećeni polaže zakletvu. To je nešto što predsjednik sudskog vijeća kaže prije nego što ispitivanje otpočne. Iako oštećeni ne treba polagati zakletvu, ipak je bitno da govori istinu. Sudija, takođe, navodi i da je ispitivanje zahtijevao tužilac. Posle toga, tužilac može početi sa ispitivanjem.

DRŽAVNI TUŽILAC POSTAVLJA PITANJA

Tužilac obično od oštećenog traži da svo-

jim riječima ispriča šta se dogodilo. Poslije toga, tužilac postavlja pitanja. Cilj pitanja koja tužilac postavlja jeste, prije svega, saznati o krivičnom djelu što je moguće više.

OŠTEĆENI KOD SEBE IMA BILJEŠKE

Oštećeni može imati kratak podsjetnik, koji će mu pomagati za vrijeme izlaganja. To mogu biti riječi kao podrška kako bi se sjetio različitih događaja i važnih datuma. Za vrijeme sudskog postupka ne smiju se čitati napisane priče, a sudija, također, može zahtijevati podsjetnik na uvid kako bi se uvjerio da oštećeni ne čita sve ono što govori.

ADVOKAT BRANITELJ TAKOĐER POSTAVLJA PITANJA

Advokat branitelj ili optuženi potom mogu postavljati pitanja oštećenom. Pitanja koja oni postavljaju slična su pitanjima državnog

tužioca, ali imaju drugi cilj. Uloga advokata branitelja jeste dovesti u pitanje da je optuženi počinio krivično djelo ili pokušati ublažiti ocjenu krivičnog djela. Stoga se oštećeni pita o stvarima na koje je već odgovarao. Zato se osoba koja je ispitivana može osjećati previše ispitivano. Advokat branitelj to čini kako bi još jednom provjerio detalje koje je iznijeo oštećeni.

ISPITIVANJE SE ZAVRŠAVA

Konačno, predsjednik sudskog vijeća, pomoćnik oštećene stranke i državni tužilac postavljaju još pitanja. Kada svi završe s pitanjima, predsjednik sudskog vijeća proglašava ispitivanje završenim.

POLAGATI ZAKLETVU

Dati obećanje da će se govoriti samo istina..

SUDSKI POSTUPAK SE NASTAVLJA

Ukoliko oštećeni ne želi ostati za vrijeme ostatka suđenja, to može reći predsjedniku sudskog vijeća. Ali, može biti dobro da ostanete u sudnici za vrijeme sudskog postupka i pratite cijelo suđenje kako biste mogli znati šta se, zapravo, dešava u sudnici. Ako se tako postupi, može biti lakše obraditi doživljeno i shvatiti presudu. Ponekad se mora ostati na suđenju, kako bi se odgovorilo na još neka pitanja pri kraju suđenja. Poslije ispitivanja oštećenog, ispituje se još osoba, kako bi se stvorila jasnija slika onoga što se dogodilo i što je ko učinio.

ISPITIVANJE OPTUŽENOG

Ispitivanje optuženog je obično slično ispitivanju oštećenog. Ono po čemu se razlikuje

jeste što predsjednik sudskog vijeća počinje ispitivati, i traži od optuženog da ispriča svoju verziju događaja. Predsjednik sudskog vijeća, također, može postavljati neka pitanja. Nakon toga je red na državnog tužioca. Kada državni tužilac postavi svoja pitanja optuženom, red je na advokata branitelja.

ISPITIVANJE SVJEDOKA

Kada je ispitivanje optuženog privedeno kraju, dolazi vrijeme za eventualna ispitivanja svjedoka. Svjedoci se pozivaju u sudnicu jedan, po jedan i odgovaraju na pitanja. Kada svjedok uđe u sudnicu, on ili ona odlazi pravo na mjesto ispred sudija. Svjedok prvo polaže zakletvu, odnosno obećava da će govoriti samo istinu. Predsjednik sudskog vijeća čita zakletvu, a svjedok za njim treba ponoviti:

»Ja (ovdje svjedok izgovara svoje ime) obećavam i uvjeravam čašću i savješću, da ću govoriti samo istinu i da ništa neću prećutati, dodati ili izmjeniti».

Svjedočiti pod zakletvom znači da se mora govoriti istina. Ukoliko svjedok laže, može biti osuđen za krivično djelo koje se naziva davanjem lažnog iskaza pod zakletvom. Predsjednik sudskog vijeća objašnjava svjedoku koliko je važno govoriti istinu i reći sve što zna. Nakon što je zakletva pročitana, svjedok može sjesti. Većina svjedoka obavezna je svjedočiti i polagati zakletvu za svjedoke. Prije nego što svjedok položi zakletvu, predsjednik sudskog vijeća provjerava je li svjedok blizak član porodice oštećenog ili optuženog. U nekim situacijama, na primjer ako je svjedok dijete optuženog, on ili ona ne trebaju svjedočiti. Bliski srodnici optuženog

koji odluče svjedočiti, ne moraju polagati zakletvu.

Obično državni tužilac zahtjeva da svjedok ispita i tada tužilac počinje ispitivanje. Ako je ispitivanje zahtjevao optuženi, tada advokat branitelj prvi postavlja pitanja svjedoku.

ISPITIVANJE VJEŠTAKA

Ispitivanje vještaka se obično sprovodi poslije ispitivanja svjedoka.

LAŽNI ISKAZI DATI POD ZAKLETVOM

To podrazumjeva da osoba može krivično odgovarati i biti osuđena ukoliko laže.

OSOBNI PODACI

To podrazumjeva da se provjeravaju osobne prilike optuženog, na primjer imovinsko stanje.

PISMENI DOKAZI

Mogu postojati različite vrste pisмениh dokaza, kao što su uvjerenja od lječnika, izvodi bankovnih računa ili pisma koja bivaju pokazivana za vrijeme sudskog postupka. Pismeni dokazi se pokazuju ili prije ili poslije ispitivanja svjedoka.

OSOBNNE PRILIKE OPTUŽENOG

Kada su sva ispitivanja završena i svi pismeni dokazi predstavljeni, sudski postupak se nastavlja takozvanim osobnim podacima iz života optuženog. Prvostepeni sud to čini kako bi potom mogao donijeti odluku o tome koju će kaznu dobiti osumnjičeni ukoliko bude doneta osuđujuća presuda.

Jedan od sudija iznosi ono što sud zna o optuženome. Sudija, na primjer, govori o školi, poslu, porodici i o tome gdje i kako optuženi živi. Ponekad se obavljaju posebne

istrage vezane uz optuženog. To može biti osobna istraga ili psihijatrijsko vještačenje. Sudija govori, također, i o tome. Potom, optuženi govori o svojoj ekonomskoj situaciji, na primjer o svojim primanjima i dugovanjima. Ekonomska situacija je bitna, u slučaju da prvostepeni sud donese odluku osuditi optuženog na novčanu kaznu. Međutim, kada je riječ o odšteti, imovinsko stanje optuženog ne igra nikakvu ulogu.

Ponekad se događa da roditelji optuženog ili neko drugi, ko njega ili nju dobro poznaje budu prisutni u sudnici. Tada te osobe mogu govoriti ono što znaju o osobnim prilikama optuženog.

SAŽETAK

Pri kraju sudskog postupka, pravi se njegov sažetak.

To prvo radi državni tužilac. Sažetak od strane tužioca se zove završna riječ. Državni tužilac tada prolazi kroz ono za šta je optuženi optužen, pravi kratak pregled i iznosi ono do čega se došlo za vrijeme ispitivanja i govori o drugim dokazima. Državni tužilac, također, daje predlog kazne odnosno sankcije koja bi optuženom trebala biti izrečena. Pomoćnik oštećene stranke ima, također, pravo ukratko izložiti svoje viđenje kakva bi odšteta trebala biti. Potom advokat branitelj iznosi svoj sažeti pregled. Njegov sažeti pregled nalikuje onom koji je iznijeo državni tužilac, ali polazeći iz kuta optuženog. Kada advokat branitelj iznese sažeti pregled sudskog postupka, predsjednik sudskog vijeća pita optuženog ima li šta dodati. Nakon toga je pravljenje sažetka okončano.

NAKNADA SUDSKIH TROŠKOVA

Oštećeni, optuženi ili svjedok mogu dobiti naknadu troškova vezanih uz sudski postupak. To, na primjer, mogu biti autobusne karte za dolazak i povratak sa suđenja. Ako neko živi daleko od suda, može dobiti naknadu za smještaj i hranu za vrijeme sudskog postupka.

Naknada se dobiva na recepciji prvostepenog suda. U sudskom pozivu navedeno je, također, da li se naknada može dobiti unaprijed.

Na kraju sudskog postupka, advokat branitelj i pomoćnik oštećene stranke zahtjevaju naknadu za obavljene zadaće. Pomoćnik oštećene stranke i poseban zastupnik za djecu koja su za žrtve krivičnog djela uvek besplatni.

ZAVRŠNA RIJE

Državni tužilac, advokat branitelj i pomoćnik oštećene stranke iznose kratak pregled sudskog postupka.

SANKCIJA

Kazna koja se smatra prigodnom ako prvostepeni sud odluči da je optuženi kriv i da će biti osuđen za krivično djelo. Postoji više vrsta kazni, na primjer zatvor, novčane kazne, popravni dom za mlade.

VIJE ANJE

Sastanak sudija radi razmatranja svih činjenica koje su se pojavile za vrijeme sudskog postupka i donošenja odluke o tome kakva će presuda biti izrečena.

SUDSKI POSTUPAK SE ZAVRŠAVA

Kada predsjednik sudskog vijeća proglasi glavnu raspravu završenom, završen je sudski postupak. Nakon toga, predsjednik sudskog vijeća govori o tome kada će presuda biti saopćena. Presuda, naime, može biti izrečena direktno ili naknadno. Bez obzira na to kada će presuda biti izrečena, sudije uvijek vijećaju prije izricanja presude.

Vijećanje je sastanak na kome sudije prolaze kroz sve činjenice do kojih se došlo za vrijeme sudskog postupka i odlučuju kakvu će presudu donijeti. Optuženi može ili biti osuđen za krivično djelo ili biti oslobođen optužbe. Ako optuženi bude oslobođen, obično se kaže da je optužnica odbijena.

AKO SE PRESUDA IZRIČE DIREKTNO

Ponekad prvostepeni sud odmah izriče presudu. Tada predsjednik sudskog vijeća izjavljuje da će se održati posebno vijećanje. Samo sudije i osoba koja je pisala protokol za vrijeme glavne rasprave prisustvuju vijećanju. Svi ostali učesnici i slušatelji suđenja moraju napustiti sudnicu i sačekati u čekaonici ili u sobi za podršku svjedocima.

Kada sudije završe vijećanje, to se saopćava preko razglasa. Presuda se izriče u sudnici, tako što predsjednik sudskog vijeća saopćava koju je presudu donio prvostepeni sud. Ako prvostepeni sud osudi optuženog za krivično djelo, predsjednik sudskog vijeća izriče sankciju (kaznu) i odluku suda o odšteti. Predsjednik sudskog vijeća potom iznosi sažet prikaz sudskog vijećanja, tačnije,

obrazlaže kako se došlo do presude. Na kraju, predsjednik sudskog vijeća objašnjava kako se ulaže žalba na presudu. Kada se izrekne presuda, sudski postupak je završen i vrijeme je da se napusti sudnica. Iako je predsjednik sudskog vijeća izrekao presudu, ona se izriče i u pismenoj formi.

AKO SE PRESUDA IZRIČE NAKNADNO

Prvostepeni sud može odlučiti da presudu izrekne naknadno. Obično se presuda izriče u roku od jedne do dvije sedmice i dobro je pozvati sud i provjeriti kakvu je presudu sud donio.

PISMENA PRESUDA

Sudija koji predsjedava sudskim vijećem za vrijeme sudskog postupka, zapisuje presudu. Optuženi i oštećeni gotovo uvijek presudu u pisanoj formi dobivaju besplatno na adresu stanovanja. Ako oštećeni ne dobije presudu na adresu stanovanja, može kontaktirati prvostepeni sud. Svjedoci i druge zainteresirane osobe moraju poručiti presudu i u tom slučaju platiti troškove izrade kopije. Presuda može biti poslana i na e-mail adresu. To je besplatno.

PRESUDA

Odluka koju donosi sud, na primjer da će optuženi biti osuđen za krivično djelo ili da će biti oslobođen.

ODBAČIVANJE OPTUŽNICE

Optuženi se ne osuđuje za krivično djelo.

ŠTA SE POTOM DOGAĐA?

Kada je presuda saopćena, optuženi i oštećeni imaju tri sedmice da ulože žalbu. Ako niko ne uloži žalbu, presuda neće moći biti promjenjena.

AKO SE ULOŽI ŽALBA NA PRESUDU

Ako se na presudu uloži žalba, dolazi do novog sudskog postupka, i tada se sudski postupak odvija pred drugostepenim sudom. U većini slučajeva, oštećeni i svjedoci ne moraju prisustvovati sudskom postupku pred drugostepenim sudom. Umjesto toga, pušta se snimka ispitivanja iz prvostepenog suda.

VIŠE INFORMACIJA?

Postoji puno korisnih web stranica sa informacijama za vas koji želite znati više ili imate nekih pitanja.

Više informacija o sudskom postupku naći ćete na:

web stranici švedskih sudova www.domstol.se

web stranici policije www.polisen.se

web stranici centrale za žrtve krivičnog djela www.boj.se

web stranici Škole o sudskom postupku

www.rattegangsskolan.se

Više informacija o odšteti naći ćete na:

web stranici Državnog organa za zaštitu prava žrtava krivičnog djela www.brottsoffermyndigheten.se

web stranici prinudnog izvršitelja www.kronofogden.se

Više informacija o podršci i zaštiti za žrtve krivičnog djela naći ćete na:

www.jagvillveta.se

UKRATKO O DRŽAVNOM ORGANU ZA ZAŠTITU PRAVA ŽRTAVA KRIVICNOG DJELA

Državni organ za zaštitu prava žrtava krivičnog djela ima odgovornost na nacionalnom nivou u tri područja:

naknada za žrtve krivičnog djela
fond za žrtve krivičnog djela
stručni centar

Sveobuhvatni cilj je rad na unapređivanju prava svih žrtava krivičnih djela kao i na njihovim potrebama i interesima.

Na www.brottsoffermyndigheten.se postoje informacije na više jezika o pravima žrtava krivičnog djela i o sudskom procesu. Tu se nalaze i kontakt podaci drugih državnih organa i neprofitnih organizacija.

Državni organ za zaštitu prava žrtava krivičnog djela rado će odgovoriti na pitanja o naknadi u vezi s krivičnim djelom.

Pozovite njihov uslužni telefon **090-70 82 00** i razgovarajte sa službenikom na odjeljenju za štetu nanetu krivičnim djelom.

BROTTSOFFERMYNDIGHETEN

(Državni organ za zaštitu prava žrtava krivičnog djela)

Box 470, 901 09 Umeå

Tel: 090-70 82 00

registrator@brottsoffermyndigheten.se

www.brottsoffermyndigheten.se

www.rattegangsskolan.se